

REZIME PROGRAMA OBUKE O PERSONALNOJ ASISTENCIJI

Naziv programa obuke: Obuka za stručne radnike/ce, stručne saradnike/ce i saradnike/ce o usluzi personalne asistencije – značenje, standardi, uloge, prava i obaveze korisnika, saradnika, stručnih saradnika/ca i stručnih radnika/ca.

Autor, odnosno koautori programa obuke je Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG), kao vlasnik programa obuke, dok su pojedinačni autori/ke: Milan Šaranović, Milenko Vojičić, Miroslava - Mima Ivanović i Marina Vujačić.

Realizatora/e programa obuke je UMHCG, a treneri/ca koji mogu biti angažovani posredno preko Udruženja, kao i neposredno su Milenko Vojičić, Miroslava – Mima Ivanović, Goran Macanović, Marina Vujačić i Samir Guberinić.

Program obuke je akreditovan kod Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu 14. decembra 2018.

Realizacijom ove obuke želimo **postići sljedeće ciljeve i ispuniti sljedeće zadatke:**

1. Osigurati standardizovanu i jedinstvenu obuka za stručni kadar i opciono korisnike/ce usluge personalne asistencije, radi omogućavanja uslova za samostalan i produktivan život, učešće u zajednici i aktivaciju osoba s invaliditetom u njihovim domovima i lokalnim zajednicama;
2. Senzibilisati i osposobiti stručne radnike/ce, stručne saradnike/ce i saradnike/ce i opciono osobe s invaliditetom za usmjereno, ciljano, koordinisano, stručno i kvalitetno korišćenje, pružanje i praćenje usluge personalne asistencije;
3. Senzibilisati, obučiti, pružiti alate, znanja i vještine stručnim radnicima/ama, stručnim saradnicima/ama i saradnicima/ama za usmjereno, ciljano, stručno i kvalitetno planiranje, obezbjeđivanje,, koordinisanje i praćenje pružanja usluge personalne asistencije;
4. Obučiti, pružiti alate, znanja i vještine budućim saradnicima/ama (personalnim asistentima/kinjama) za kvalitetno uspostavljanje poslovnog odnosa i pružanja usluge personalne asistencije osobama s invaliditetom; i
5. Osnažiti, edukovati i pružiti mehanizme osobama s invaliditetom za kvalitetno uspostavljanje poslovnog odnosa, te korišćenje, planiranje, upravljanje, korigovanje i praćenje pružanja kontrolisane usluge personalne asistencije od strane samih korisnika.

Imajući u vidu prepoznate zadatke i ciljeve socijalne i dječje zaštite zakonodavac je u Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti među **uslugama podrške za život u zajednici** uvrstio i personalnu asistenciju, koja neposredno podržava boravak osoba s invaliditetom u porodici ili neposrednom okruženju. Personalni

asistent/kinja (PA) u kontekstu planirane obuke je saradnik/ca¹. Pored korisnika i PA u planiranju, obezbjeđivanju, pružanju, korišćenju, nadgledanju i kontroli usluge učestvuju i stručni/e saradnici/e i stručni/e radnici/e.

Sadržaj programa obuke:

Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisuje obavezu **usavršavanja stručnih radnika i stručnih saradnika** (član 128) i definiše ga kao neprekidno sticanje znanja i vještina stručnih radnika i stručnih saradnika u socijalnoj i dječjoj zaštiti. Nadalje, istii član definiše da stručni radnici i stručni saradnici u socijalnoj i dječjoj zaštiti imaju pravo i dužnost da u toku profesionalnog rada prate razvoj nauke i struke i da se stručno usavršavaju radi održavanja i unaprjeđivanja profesionalnih kompetencija i kvaliteta stručnog rada. **Strategija za integraciju osoba s invaliditetom**, kao i **Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite** definišu mjere akreditacije i sprovođenje programa obuka i profesionalnog usavršavanja stručnih radnika i zaposlenih u ustanovama.

Personalna asistencija je usluga podrške za život u zajednici, za čije usmjereno, ciljano, koordinisano, stručno i kvalitetno planiranje, obezbjeđivanje, pružanje, korišćenje, nadgledanje, kontrolu i praćenje, nisu dovoljna samo specifična znanja, vještine i alati samih korisnika, već su neophodne vještine i znanja saradnika (personalnih asistenata/kinja), stručnih saradnika/ca i stručnih radnika/ca.

Uloga stručnih saradnika/ca, kao zaposlenih kod pružaoca usluge, odnosi se na nagledanje i kontrolu pružanja usluge i poštovanja standarda, zakonskih normi, i ugovorenih obaveza za potrebe pružaoca usluge. Stručni saradnici/e su medijatori između korisnika asistencije i personalnih asistenata/kinja, a istovremeno su kontakt osobe između pružaoca usluge i organa državne uprave koji obezbjeđuje pravo za korisnika.

Stručni/e radnici/e su zaposleni u državnom organu (Član 123 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti), koji obezbjeđuje uslugu, a njihova uloga odnosi se na planiranje, obezbjeđenje i kontrolu usluge.

Tokom rada će se primjenjivati različite metode rada s naručitim akcentom na podsticanje učesnika/ica na aktivno učešće, razmjenu iskustava i ideja. Među korišćenim metodama su prezentacija, interaktivni input, individualni i grupni rad te rad u parovima, igra uloga, interaktivne igre, bujica ideja, facilitirana diskusija i studije slučaja. Ovakvim metodom rada će se osigurati da pripadnici/e sve četiri ciljne grupe obuke dobiju priliku da iskuse situacije koje se mogu ili će se sigurno desiti pri korišćenju, pružanju, praćenju i nadgledanju usluge personalne asistencije.

Kompetencije koje će program obuke razvijati: Sprovođenjem obuke će se osposobiti stručni radnici/ce, stručni saradnici i saradnici/ce kao opciono i osobe s invaliditetom za usmjereno, ciljano, koordinisano, stručno, kvalitetno

¹ Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti definiše saradnika kao osobu sa srednjim obrazovanjem, koji obavljaju poslove kod pružaoca usluge

planiranje, obezbjeđivanje, pružanje, korišćenje, nadgledanje, i kontrolu usluge personalne asistencije. Obuka će za krajnji rezultat imati kvalitetno obučeni, usavršeni i profesionalizovani i senzibilizirani kadar (stručni radnici/e, stručni saradnici/e i saradnici/e) za obavljanje poslova koji se odnose na planiranje, obezbjeđivanje, pružanje, nadgledanje i kontrolu kvaliteta rada i pružanja usluga u zajednici.

Ciljna grupa profesionalaca kojima je obuka namijenjena su (sadašnji i potencijalni): stručni radnici/ce zaposleni u državnim organima, stručni saradnici/ce u centrima za socijalni rad i kod pružalaca usluga personalne asistencije, saradnici/ce, tj. potencijalni i sadašnji personalni/e asistenti/kinje i opcionalno osobe s invaliditetom korisnici/e usluge personalne asistencije. Potencijalni korisnici i korisnici PA nezavisno od akreditovanog programa obuke moraju biti uključeni u određene segmente obuke.

Uslovi za uključivanje profesionalaca u obuku: Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, kao i Pravilnikom o standardima za akreditaciju programa obuke, odnosno programa pružanja usluge, načinu sprovođenja postupka akreditacije, programa i sadržini i obliku sertifikata propisani su uslovi, odnosno standardi za ostvarenje prava na uslugu personalne asistencije od strane osoba s invaliditetom, sticanje licenci za rad od strane saradnika i stručnih saradnika/ca i zasnivanje radnog odnosa od strane saradnika/ca. Pored toga, svaki kandidat/kinja za učešće u ovoj obuci će popuniti **ulazni upitnik** odnosno motivaciono pismo za učešće u obuci (u propisanoj formi **Prilog 2**, a na osnovu čijeg će sadržaja treneri/ce izabrati one koji ispunjavaju „minimalne“ uslove.

Uslovi koji se odnose na stručnu spremu za personalnog/u asistenta/kinju odnosno saradnika/ce za učešće u samoj obuci definisani su Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti (srednje obrazovanje), dok dodatno u pojedinačnim slučajevima obavljanja posla personalnog/e asistenta/kinje potreba za nivoom obrazovanja zavisi od individualnih potreba korisnika/ca.

Krajnji korisnici: osim ciljnih grupa obuke: osoba s invaliditetom, potencijalnih personalnih asistenata, stručnih saradnika/ca i stručnih radnika/ca su i porodice osoba s invaliditetom, organizacije osoba s invaliditetom, Ministarstvo rada i socijalnog staranja i druge institucije socijalne zaštite, kao i država Crna Gora.

Broj učesnika u grupi: Na prvom danu obuke minimalni broj učesnika/ca može da bude 12, a maksimalni 20 osoba. Na preostalim danima obuke mora učestvovati paran broj učesnika/ca, radi omogućavanja sprovođenja rada u parovima, i to minimalno 10 osoba (po pet iz svake od dvije ciljne grupe), a najviše 18 osoba (po devet iz svake od dvije ciljne grupe, ili po šest iz tri ciljne grupe).

Dužinu trajanja programa obuke: Obuka za svaku ciljnu grupu traje tri dana, dok cjelokupni ciklus obuke za sve ciljne grupe ukupno traje četiri dana. Na prvom danu obuke mogu učestvovati pripadnici/e sve četiri ciljne grupe, dok na preostala tri dana obuke učestvuju predstavnici/e dvije ili tri ciljne grupe.

Raspored rada dat je u Integralnom tekstu obuke.